

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjenišтво Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Františkanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak tetrtek. Naročnina letno 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani pos. UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112.

Za izboljšanje gmotnega položaja vsemu državnemu uradništvu.

Skupščina Činovniškega Saveza v Skopljju. — Memorandum Zveze državnih nameščenecv za Slovenijo. — Za izboljšanje plač vsem državnim uslužbencom. — Potreba povišanja stanarine. — Pravilnejša porazdelitev draginskih doklad. — Znižanje davkov. — Revizija uradniškega zakona.

Dne 23. septembra t. l. je imel v Skopljju glavno skupščino Činovniški Savez, katerega člani so potom Zveze državnih nameščenecv za Slovenijo tudi naša učiteljska društva in potom njih učiteljstvo pov. UJU — Ljubljana.

Zveza državnih nameščenecv za Slovenijo je pred glavno skupščino zbrala vse nujne zahteve državnega uradništva v Sloveniji in jih dostavila Glavnemu Savezu.

Skupščine v Skopljju so se udeležili predstavniki državnega uradništva cele države, t. j. Srbije, Bosne, Hrvatske, Dalmacije, Slovenije in Črne gore.

Na skupščini so bila razmotrivana vsa aktualna vprašanja uprave in položaja državnega uradništva. Sprejeta je bila sledeča resolucija:

Letna skupščina Glavnega Saveza državnih uradnikov in uslužbenecv zbrana v Skopljju dne 23. septembra 1929. je vzela na znanje poročilo uprave in nadzorstva ter si je osvojila sledeče zahteve v pogledu izboljšanja še vedno zelo težkega položaja državnih uradnikov, uslužbenecv in upokojenecv.

1. Skupščina smatra, da se nahajajo državni upokojenici v nevzdržnem materialnem položaju, ker njihovi bedni prejemki niso zadostni za kritje najelementarnejših življenjskih potreb.

Zato se obračamo do kraljevske vlade, da nujno podvzame korake za izboljšanje materialnega položaja upokojenecv, osobito starih upokojenecv ter preskrbi potrebne kredite, iz katerih bi se prožila vsaj trenutno pomoč pred nastopajočo zimo. Ta pomoč naj se izplačuje do končnega reguliranja njihovih prejemkov na bazi izjednačenja pokojnine po starem zakonu z pokojnino po novem zakonu.

2. Skupščina priznava dosedanje prizadevanje kraljevske vlade za izboljšanje materialnega položaja poedinih strok državnega uradništva. Smatra pa, da obstoja ista potreba tudi za vse ostale stroke državnih uradnikov in uslužbenecv, zato se obrača do kraljevske vlade, da v najkrajšem času podvzame potrebne mere v cilju izboljšanja in izjednačenja tudi ostalih državnih uradnikov ter odgovarjajoče kategorijam odredi in zagotovi boljši položaj in napredovanje v službi.

3. da se pred končnim reguliranjem prejemkov državnim uslužbencom poveča stanarina v sorazmerju faktičnih stanovanjskih cen, a dotedaj naj se državnim uslužbencom v pogledu najemnine stanovanj proži dovolj na zakonita zaščita proti pretiranim zahtevam najemnin;

4. da se draginske doklade odrede na novi bazi, ki bi bolj odgovarjala običajnim cenam poedinih mest in krajev;

5. da se stopnje davkov in doklad na plače državnih uslužbenecv znižajo ter se obdavčenje po zakonu o samoupravnih cestah ukine;

6. da se uredba o potnih in selitvenih stroških podvrže reviziji in se pravilneje porazdeli stroški.

7. da se nameravana revizija uradniškega zakona izvede sporazumno z Glavnim Činovniškim Savezom.

Gotovo je, da so preostale z izboljšanjem gmotnega položaja nekaterim skupinam

državnega uradništva neizvršene in neuvajevane predstave, ki jih je predlagalo celokupno državno uradništvo. Vsi ti sedaj z upravičenostjo pričakujejo, da se bo tudi njim izboljšal položaj ter stavijo svoje glavno upanje na revizijo uradniškega zakona.

Zaradi stanovanjskega zakona je pa postala rešitev gmotnega vprašanja državnega uradništva zelo nujna in je danes stanje onega uradništva, ki mu ni bil še reguliran položaj, nevzdržen.

Resolucija Glavnega Saveza ima iz tega razloga še premalo povdarka.

—k.

Zakon o učiteljskih in učiteljski izobrazbi.

Vnanja preureditev učiteljskih. — Sprejem le z malo maturo na podlagi posebnega sprejemnega izpita. — Zvišanje učne dobe na pet let. — Internatska ureditev učiteljskih.

Nj. Vel. kralj je na predlog ministra prosvete in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta podpisal in proglasil zakon o učiteljskih.

S tem zakonom se odreja, da so učiteljska namenjena strokovni izobrazbi učiteljev narodnih šol s tem, da se jim posreduje splošna in strokovna priprava, da se jih vzgaja v duhu državnega in narodnega edinstva in verske strpnosti ter da se jih pripravi za njihovo nacionalno in prosvetno-kulturno misijo med narodom in zlasti na podeželju. Zasebna učiteljska se ne morejo otvarjati. Pouk je na vseh učiteljskih enoten. Učenci ne plačujejo ne vpisnine ne šolnine. Učiteljska so moška in ženska. V izjemnih primerih se lahko dovoljuje mešana učiteljska. Učiteljska morajo biti urejena internatsko. Mešana učiteljska ne smejo imeti internata z dijaki in dijakinjami. Minister prosvete bo izdal poseben pravilnik o šolski opremljenosti, o proforskkih in dijaških knjižnicah, o knjižnici dijaških učbenikov, Proforske knjižnice se lahko na podlagi posebnega dovoljenja ministra prosvete poslužuje tudi občinstvo v sedežu učiteljske.

Učiteljska se otvarjajo z ukazom Nj. Vel. kralja na predlog ministra prosvete in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta. Poleg zgradbe za učiteljske kot tako mora učiteljska razpolagati s stanovanji za ravnatelja, ekonomo in slugo, oziroma za hišnika ter z dvoriščem, vrtom in zemljiščem za praktično vežbanje v poljedelskih predmetih. Poleg učiteljskih obstoja kakor doslej osnovna šola kot vadišnica. Poslopja učiteljske prevzema posebna komisija, ki jo imenuje minister prosvete, ter morajo odgovarjati gornjim pogojem ter biti določena samo za učiteljske, tako da se ne morejo dodeljevati drugim zavodom ali za stanovanja. Vsako učiteljsko ima svoje posebno področje, s katerega sprejema dijake. Zaradi duhovnega edinstva in plemenskega zblizovanja lahko minister prosvete dovoli sprejem dijakov in dijakinj z drugih področij. Oblastna samouprava je dolžna postaviti učiteljsko svojega oblastnega področja stavbe in potrebno zemljišče za poljedelski pouk na razpolago. Če ni potrebnih zemljišč in stavb na razpolago, se lahko odkupijo po zakonu o ekspropriaciji. Za gradnjo in opravilo poslopij učiteljskih pa se obla-

sti lahko zadolže z dovoljenjem nadrejene državne oblasti. Podrobne določbe o tem bo izdal minister prosvete v soglasju s finančnim ministrom.

Pouk traja pet let. Kakšni predmeti se naj poučujejo, bo določil minister prosvete po zaslišanju direktorjev učiteljskih in Glavnega prosvetnega sveta. Gradivo v posameznih razredih bo moralo biti na primerni znanstveni višini. Vsako šolsko leto se naj priredijo najmanj štiri poldnevne ekskurzije in po možnosti vsaj ena celodnevna ekskurzija. Podrobnejše določbe o teh ekskurzijah bo izdal minister prosvete. V vsakem oddelku prvega in drugega razreda ne sme biti več kot 40 dijakov, v ostalih razredih pa do 30. Pouk se bo vršil po individualnih smernicah.

Vadnica je sestavni del učiteljske ter se upravlja po njegovih potrebah. Pouk na vadnicah se vrši po zakonu o narodnih šolah in po pravilniku za njegovo izvrševanje. Zaradi znanstvenega in pedagoškega proučevanja in zaradi novih šolskih poskusov lahko minister prosvete dovoli, da se odstopi od učnega načrta in programa in da se vadnice urede svobodneje. Na učiteljskih se lahko ustanavljajo specialne šole in tečaji, n. pr. zabavišča, gospodinske šole, poljedelske in gozdne šole, pripravljalni tečaji za šole slepih in gluho-nemih, šole za nezadostno razvito dečo in drugi gospodarski tečaji za izpopolnitev učiteljskih pripravnikov. Za izobrazbo nastavnikov na meščanskih šolah se uvedejo na moškem učiteljsku v Beogradu višji učiteljski tečaji, ki bodo trajali dve leti in v katere se bo sprejemala vsako leto do 30 učiteljev narodnih šol z najmanj 3-letno službo in s položenim praktičnim učiteljskim izpitom. O ureditvi teh tečajev bo minister prosvete izdal posebno uredbu.

Šolsko leto pričene 11. septembra z vpisom dijakov in se zaključuje z 10. septembrom prihodnjega leta. Vpisi in izpiti trajajo najdalje do 16. septembra. Predavanja prenehajo 10. junija, v V. razredu pa 30. maja. Šolsko leto se deli na tri tromesečja, prvo traja do konca novembra, drugo do konca februarja, tretje do konca maja, oziroma do 10. junija. Letni uspehi se sporočajo dijakom 28. junija z običajnimi svečanostmi. Vsako

učiteljsko mora natisniti svoje letno poročilo. Počitnice trajajo od 21. junija do 31. avgusta vključno. Ob sobotah popoldne, ni predavanj. Minister prosvete bo izdal podrobno odredbo o pouka prostih praznikih.

Vpis traja od 11. do 16. septembra s predložitvijo vpisne prijave in potrebnih dokumentov. V izjemnih primerih sme učiteljski zbor dovoliti dijaku vpis do 30. septembra, po tem roku do 10. oktobra pa minister prosvete. V prvi razred učiteljskih se sprejmejo dijaki srednjih šol z nižjim tečajnim izpitom na podlagi posebnega sprejemnega izpita, ki ga bo predpisal minister prosvete. Nadalje učenci s štirimi meščanskimi šolami, ako položijo poseben sprejemni izpit. Učiteljska ne sprejemajo privatnih učencev, niti dovoljujejo privatnih izpitov. Ocene so enake ocenam na srednjih šolah. Iste ocene veljajo tudi za vedenje. Minister prosvete bo po zaslišanju Glavnega prosvetnega sveta predpisal pravilnik o vedenju dijakov v šoli in izven nje ter o načinu kaznovanja. Sicer soglašajo določbe o dijakih na učiteljskih s podobnimi določbami za dijake srednjih šol. Dijakom so dovoljena udruženja za umno in moralno ter telesno izpopolnjevanje, vendar ne na plemenski ali verski podlagi. Članstvo v vseh drugih društvi, z izjemo društev Podmladka Rdečega križa, je prepovedano. Dijaki polagajo po končanem V. razredu diplomski izpit in prejmejo v primeru, da so izpit položili diplomu za učitelje narodnih šol.

Nastavniki učiteljskih so lahko profesorji, supletti, učitelji in učiteljice. V internatih so zaposleni vzgojitelji in vzgojiteljice ter ekonom kot pomožni organ ravnatelja. Vrhutega je nastavljen še oseba, ki vodi šolsko gospodarstvo. Za ravnatelja učiteljske se lahko imenuje oseba s srednješolsko maturo ali učiteljsko diplomom ter končano filozofsko fakulteto. Vrh tega morajo imeti proforski izpit in 15 let uspešne proforske ali nadzorniške službe, od tega pet let na učiteljsku, ter se izkazati s pedagoškim književnim delom ali z uspešnim prosvetnim delovanjem. Za ravnatelja se nadalje lahko imenuje tudi načelnik ali nadzornik prosvetnega ministrstva z zgornjo strokovno izobrazbo in 15 leti državne službe. Za ravnateljice ženskih učiteljskih se lahko postavijo tudi profesorice, ako sicer ustrezajo gornjim pogojem. Plače, doklade in napredovanja ravnateljev in profesorjev ter ostalih učnih oseb na učiteljskih se ravna po določbah novega zakona o srednjih šolah. Vrh tega jim gredo stalne mesečne doklade, kakor jih predvideva srednješolski zakon za ravnatelje in učne osebe srednjih šol.

Za profesorje učiteljskih veljajo analogni predpisi kakor za nastavnike srednjih šol. Učitelji in učiteljice morajo imeti posebno strokovno izobrazbo v zmislu predpisov zakona o srednjih šolah ali višje pedagoške šole. V ostalem veljajo zanje predpisi uradniškega zakona. Minister prosvete bo skupno z ministrom za socialno politiko in narodno zdravje izdal pravilnik o dolžnostih šolskih zdravnikov, ki morajo praviloma razpolagati s primerno specialno izobrazbo za šolske zdravnike in ki bodo praviloma predavali na zavodu o higijeni. Za vzgojitelje in vzgojiteljice se imenuje oseba s predpisano strokovno izobrazbo. Učitelji vadnice morajo imeti di-

LISTEK.

Naše kmetijstvo in nova Agrarna banka.

Ker je izdalo prosvetno ministrstvo odlok, zaradi katerega bo moralo učiteljstvo predavati ljudstvu o novi Agrarni banki, prinašamo nekaj podatkov, ki smo jih povzeli iz dnevnika »Vreme« z dne 25. maja 1929.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev je kakor v celoti, tako tudi s stališča poedinih posameznih pokrajin v pretežni večini poljedelska država. V najtesnejši zvezi s tem stoji na prvem mestu njena relativno zelo slaba gostota prebivalstva. Po ljudskem številu z dne 31. januarja 1921 znaša število vsega prebivalstva v državi 12.017.323, kar bi znašalo v primeri s površino države povprečno 48,3 prebivalcev na km². Od tega časa se je stanje prebivalstva spremenilo. V začetku leta 1929, torej 8 let po izvršenem ljudskem številu, je naraslo število prebivalstva na 13.244.000 ali povprečno 53,3 prebivalcev na km². Razdelitev tega prebivalstva na posamezne pokrajine nam daje glede gostote prebivalstva povsem različno sliko. Tako ima največjo gostoto prebivalstva Vojvodina s 70,1 prebivalcev na km² leta 1921, proti 74,1 v letu 1929. Za tem Slovenija s Prekmurjem s 65,2 l. 1921, proti 71,3 v letu 1929, na to Hrvatska in Slavonija z Medjimurjem z 62,5 l. 1921, proti 67,1 v letu 1929. V Severni Srbiji je bilo leta 1921, povprečno 53,2 prebivalcev, a leta 1929, pa 61,5, v Dalmaciji l. 1921. le 48,8, a leta 1929. že 53,7, v Bosni 1921. leta 36,9 proti 41,7 v l. 1929., v Južni Srbiji leta 1921. 32,3 proti 35,6 v l. 1929, in v Črni gori 1921. l. 20,7 proti 23,2 v l. 1929. prebivalcev na km².

V začetku leta 1929. znaša torej število našega prebivalstva približno 13.300.000, ker pa smo vsled emigracije izgubili 64.000 prebivalcev, znaša torej sedanje število prebivalcev v naši državi 13.244.000. Zaradi prirerjanja naj navedemo podatke o posameznih evropskih državah. Povprečna gostota prebivalstva znaša v Franciji 74,4 prebivalcev na km². Na Poljskem znaša povprečna gostota 77,7, na Čehoslovaškem 102,5, v Italiji 131,6, v Nemčiji 133,5, na Angleškem (brez južne Irske) 186,4, v Belgiji pa 260.

Ako razdelimo našo državo na podlagi podatkov ljudskega števila iz leta 1921. z ozirom na prebivalstvo, ali točneje na gospodarstvo in obrt, dobimo naslednje procentualno razdelitev med posameznimi pokrajinami.

Od celotnega števila družinskih poglavarjev (2.292.855), je bilo zaposlenih pri proizvodnji surovin 75,94%, med tem ko je bilo v industriji in obrtu zaposlenih le 9,82% (t. j. 225.104). V trgovini, bančni stroki in prometni službi 5,12% (117.088). V javni službi (kamor spada tudi vojna služba) in svobodnih profesijah 3,95% (t. j. 90.646 družinskih poglavarjev), a pri ostalih poklicih, kamor spadajo tudi upokojenici in rentniki 5,17%. Proizvajanje surovin obsega poleg poljedelstva, živinoreje in gozdarstva tudi rudarstvo in ribolov, vendar se z zadnjim peča le kakih 50.000 družinskih poglavarjev. Procent družinskih poglavarjev, ki se pečajo s poljedelstvom, živinorejo in gozdarstvom znaša torej 73,76%.

Če pa vzamemo v obzir, da je v zadnjih osmih letih naraslo prebivalstvo v naši državi za 1.291.000 in, da beležijo največji porast mesta, pridemo do zaključka, da se je gornji procent onih, ki se bavijo s poljedelstvom in živinorejo zmanjšal na 72% vsega prebivalstva naše države.

Nastane vprašanje kako živi naš kmet? Ako vzamemo cene iz leta 1926., ko se je dinar že stabiliziral na višini, ki jo je dosegel

v l. 1925., to je na 9-12 odstotka predvojne vrednosti (t. j. 9-12 švicarskega santimpa za 1 dinar) in na tej višini se nahaja še danes.

Naši nacionalni dohodki se razdelijo sledeče (v milijonih):

1. Poljedelstvo 18.638,9. — 2. Živinoreja 12.240,3. — 3. Gozdarstvo 3.935,6. — 4. Ribolov 83,5. — 5. Rudarstvo 900,0.

Ves dohodek proizvoda surovin znaša torej 36.498,3.

6. Domače predelovanje, tvorniška industrija in stavbarstvo 19.229,2. — Trgovina, banke in promet 13.880,6. — Službe, svobodne profesije, dohodki hišnih lastnikov itd. donasajo 10.193,8. — Skupni nacionalni dohodki znašajo 80.101,9.

V primeri s temi podatki lahko sestavimo sledečo tabelo procentualne razdelitve nacionalnega dohodka: 1. Poljedelstvo, živinoreja in gozdarstvo 44,33%. — 2. Ribolov in rudarstvo 1,22%. — 3. Predelovanje surovin in stavbarstvo 24,00%. — 4. Trgovina, banke in promet 17,21%. — 5. Službe itd. 13,24%.

Ako primerjamo procent zaposlenih v posameznih panogah s procentom dohodkov pridemo do naslednjih zaključkov. Pri proizvodnji surovin je zaposlenih približno 74% prebivalstva, a od splošne vsote nacionalnih dohodkov odpade na to panogo samo 44,33%. Pri predelovanju surovin in stavbarstvu ter industriji je zaposlenih le 10% prebivalcev, a od dohodkov odpade na to panogo 24%. Pri trgovini in bankarstvu zaposlenih 5,12%, dohodek 17,21%. — Javne službe, svobodne profesije itd. zaposlenih (3,95 + 5,17) 9,12%, dohodkov 13,24%.

V primeri z gornjim dobiva najmanjši procent od nacionalnega dohodka oni del našega prebivalstva, ki se peča s poljedelstvom, živinorejo in gozdarstvom, brez predelovanja vseh teh panog. Kljub temu pa je površina obdelane zemlje narasla od leta 1920. od 10.125.188 ha na 11.475.185 ha v l. 1927.

Ako primerjamo našo žetev pšenice z žetvijo po drugih državah dobimo a) za leto 1925, in b) za l. 1926. naslednje številke, ki povedo koliko metrskih stotov pšenice so pridelali v posameznih državah na 1 ha: V Nemčiji a) 20,7, b) 16,2, v Avstriji a) 14,8, b) 12,7, v Belgiji a) 26,7, b) 24,3, na Danskem a) 33,1, b) 23,4, na Madžarskem a) 13,7, b) 13,6, v Franciji a) 16,0, b) 12,0, v Italiji a) 13,9, b) 12,2, na Poljskem a) 14,4, b) 11,6, v Čehoslovaški a) 17,8, b) 14,9, v Jugoslaviji a) 12,4, b) 11,6, v Sovjetski Rusiji a) 8,0, b) 7,9.

Drugačno sliko nudi žetev koruze za isti dve leti (v Avstriji a) 19,4, b) 15,8, v Franciji a) 14,7, b) 9,4, na Madžarskem a) 20,8, b) 18,3, v Italiji a) 18,0, b) 19,7, na Poljskem a) 11,3, b) 13,4, v Čehoslovaški a) 19,6, b) 16,9, v Jugoslaviji a) 18,3, b) 17,1, v Sovjetski Rusiji a) 14,6, b) 13,0.

Važno je, da se v vseh teh državah javlja težnja za povečanjem površine zemljišča na menjenega industrijskim rastlinam. Isti pojav se je opazil tudi pri nas, ker je površina zemljišča namenjenega industrijskim rastlinam narasla od 80.172 ha v letu 1920. na 145.469 ha v l. 1928., a pri teh rastlinah je naša žetev mnogo zaostala za žetvijo v drugih državah, kot je razvidno iz naslednjih podatkov za sladkorno peso a) l. 1925., b) v l. 1926. je odpadlo na 1 ha metrskih stotov sladkorne pese: v Nemčiji a) 256,2, b) 260,5, v Avstriji a) 244,1, b) 232,9, v Belgiji a) 300,4, b) 262,8, na Danskem a) 320,9, b) 330,2, v Franciji a) 247,2, b) 213,2, na Madžarskem a) 231,8, b) 228,2, v Italiji a) 276,2, b) 288,2, na Poljskem a) 214,3, b) 201,3, v Čehoslovaški a) 295,2, b) 243,1, v Jugoslaviji a) 154,2, b) 170,2, v Sovjetski Rusiji a) 158,5 b) 117,9.

Za prehod na boljše gospodarstvo ne manjka našemu kmetu samo boljša strokovna izobrazba, marveč potrebuje tudi zadostnega števila živine in zadostno množino umetnega gnojila. V mnogih slučajih nima

člani Pedagoške centrale pri posameznih učiteljskih društvih, in sicer do 50 članov enega, od 50 do 100 članov dva, nad 100 članov tri odbornike. Vabljeni so pa tudi vsi drugi člani Pedagoške centrale, ki so zainteresirani na pedagoškem delu. — Tajnik.

— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani prosi svoje podružnice, da čimprej pobero članarino za to leto, nadalje razpečavajo narodni kolek, računske listke in razglednice. Umestne bi bile tudi kake zbirke, kegljanje na dobitke in druge prireditve v korist naše šolske družbe.

»Ljudska Samopomoč« v Mariboru naznanja vsemu cenj. občinstvu Slovenije, da se ustanovi s 1. oktobrom t. l. III. skupina z oddelki A/II., B/II., C/II., D/II., v katere se sprejmejo samo vse zdrave osebe od 51. do 90. leta. S temi oddelki smo ustregli na splošno željo vsem onim starejšim osebam, ki so poprejšnje oddelke zamudili, oziroma se jih radi previsoke starosti ni moglo sprejeti. Glej današnji tozadevni oglaš!

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—.

Brošuro, prepise in partituro »Sirota Jerica« bi rad zamenjal za drugo hvaležno otroško igrico. — T. Kregar, šolski uprav., Sv. Andraž pri Velenju.

Nашa gospodarska organizacija.

—g članom Učit. Samopomoči. V teh dneh ste prejeli položnice za nakazilo članskega prispevka za 193., 194. in 195. smrtni slučaj (avgust in september 1929) v znesku 16 Din, zakonski pari 31 Din. Umrli člani so: Marija Malenšek, Maribor; Fran Vrečko, Slovenjgradec in Fran Zidar, Lemberg. Te izplačane posmrtnine znašajo 35.305 Din. Prispevke nakazite takoj! Z izplačilom posmrtnine za 193. smrtni slučaj je bil preko računa prvi milijon (1.000.607,50 Din), ki ga je društvo nakazalo dedičem umrlih članov. Za 14 smrtnih slučajev v l. 1929. se je izplačalo na posmrtninah 162.290 Din, v vseh letih obstoja za 195 smrtnih slučajev pa 1.024.167,50 Din. — Učit. Samopomoč ima 30. septembra 1929 — 2356 članov, posmrtnina je 11.780 Din. — Kdor ni še član U. S., naj se pisмено prijaví društveni upravi v Ljubljani.

Pletene spomladanske kostume, lumberje, jumperje, telovnike, nogavice i. t. d. izdeluje najceneje trvdka

FR. M. ROZMAN, Ljubljana, Židovska ulica 7. Naročila v najkrajšem času. Vedno najnovejši vzorci.

RISALNA ORODJA kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik Ljubljana, Stari trg 9.

Stanovska organizacija UJU

Vabila:

— ŠMARSKO - ROGASKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo v soboto 12. oktobra t. l. ob 10. uri v Rogški Slatini (občinski zbor). Dnevni red: 1. Dopisi. 2. Event. sprememba pravil 3. Poročila o skupščinah. 4. Poročila funkcionarjev odbora. 5. Volitev odbora. 6. Sodobna metoda na dunajskih šolah (ref. tov. Predan). 7. Slučajnosti. Pol ure prej odborova seja.

— OBČNI ZBOR UČITELJSKEGA DRUŠTVA ZA KOZJANSKI OKRAJ, ki se vrši dne 12. oktobra 1929 točno ob 10. uri v Kozjem s sledečim dnevnim redom: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Tajniško poročilo. 4. Blagajniško poročilo. 5. Poročilo o pokrajinski in državni skupščini. 6. Obravnava novih pravičij UJU. 7. O Učit. gospodarski poslovalnici. 8. Volitve. 9. Slučajnosti. Tovariši(ice), ki še niso poravnali članarine za leto 1928/29., naj poravnajo isto do zborovanja. Za člane udeležba obvezna. Vabljeni so pa tudi nevlajni tovariši(ice), da vstopijo v naše vrste, da ne bo ravno v našem srezu toliko »suhih vej«. Pred zborovanjem pevska vaja.

— OBČNI ZBOR SRESKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA LJUBLJANA - OKOLICA, vzhodni del se bo vršil v soboto dne 12. oktobra t. l. ob 9. uri v osnovni šoli v Mostah s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo društvenih funkcionarjev. 2. Poročilo preglednikov računov. 3. Poročilo o delovanju poverjeništv (o pokrajinski skupščini poročata tov. Cerut, o državni skupščini poročata tov. Musar. 4. Posvetovanje o okrožnicah izdanih od poverjeništv. 5. Volitev odbora. 3 pregledovalcev računov in delegatov za obe skupščini. 6. Odseki: gospodarski, samoupravni, izvenšolski, za nadaljevalno šolstvo in za delovno šolo. 7. Razdelitev društva v krožke (sedeži krožkov: šole, ki spadajo v krožke, sklicatelji). 8. Določitev članarine in način pobiranja članarine (proračun). 9. Delovni program za bodoče društveno leto (poročata sreski šolski nadzornik tov. J. Grad). 10. Predlogi in nasveti društvenikov. — Eno uro pred zborovanjem odborova seja istotam. Članstvo se opozarja, da takoj poravnata članarino.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA POLITIČNI SREZ LJUTOMER zboruje v soboto, dne 19. oktobra t. l. z začetkom ob 10. uri v Gornji Radgoni. Na dnevnem redu so poročila delegatov o pokrajinski in glavni skupščini, o seji širjega sosveta in samoupravi, o delovanju društva. Tov. Zacherlova bo nadaljevala svoje predavanje o potovanju po Franciji, tov. Ivanjšič pa o računstvu po Lavtarjevi metodi. — Udeležba je obvezna, odsotnost se mora opravičiti! Na zborovanje

in k pristopu v društvo so vabljeni tudi vsi v naš kraj na novo došli tovariši(ce). Pol ure pred zborovanjem se vrši odborova seja. Predsednik.

Učiteljski pravnik.

—§ Pravico do pokojnine imajo samo pozakonjeni otroci. Na občni seji glavne kontrole od 25. junija 1929, št. 1977, se je razpravljalo vprašanje o pravu pozakonjenih in usvojenih (adoptiranih) otrok do rodbinske pokojnine. Obča seja je odločila, da imajo samo pozakonjeni otroci pravo na rodbinsko pokojnino po čl. 147. uradniškega zakonika, dočim usvojeni (adoptirani) otroci te pravice nimajo.

Mladinska Matica.

TOVARIŠICE, TOVARIŠI!

V času, ko je slovenska knjiga postala draga radi visokih proizvodnih stroškov in težko pristopna ljudem radi nedostajanja sredstev, se je osnovala Mladinska Matica, ki si je nadelala nalogo, poseči v krizo našega mladinskega slovstva in jo rešiti s pomočjo učiteljstva, njegove obsežne organizacijske mreže. Bil je skrajni čas, kajti škoda, ki jo trpi na svoji kulturi naš naraščaj, je mnogo občutnejša kot ona, ki jo povzroča kriza knjige odraslim.

Akcija, ki smo jo začeli brez vsakršnih sredstev, je pokazala uspehe, kakršnih se nismo nadejali. Idealizem učiteljstva, njegove pretežne večine, se je izkazal kot faktor, ki zmora stvari, drugim nemogoče. Prvič, odkar obstoji naš stan, je učiteljstvo v dveh letih razširilo daleč preko stotisoč mladinskih knjižic širom domovine, prvič je poskušalo z lepim prosvetnim darom poslednjo kočjo naše vasi.

To je začetek prepovedi našega siromašnega mladinskega slovstva, ki je zadnje čase usihalo v peščenih, zapuščenih tleh. Ko vstajajo pri drugih narodih veliki mladinski poverniki, znamenita knjižna podjetja za mladino, je pri nas grozil propad, ki ga je preprečilo učiteljstvo s svojim dejanjem. Ta dokaz moči nas je utrdil v prepričanju, da smo na pravi poti in da se borimo za dobro stvar.

Danes kličemo v življenje mladinski list, ki naj gre do slednjega našega otroka. Nese naj mu dušne hrane, potrka naj mu na srce, da se zdramijo v njem plemeniti čustva, ki jih duši teža današnjega življenja. V tem svojem delu smo glasniki istih težej, volje istega učiteljstva, ki je zgradilo Mladinsko Matico. Zato upamo na vso njegovo podporo.

Odveč bi bilo govoriti o pomenu mladinskega lista, ki bi lahko šel v dvajsetsto iz vodih v svet, za ljudsko prosveto. Odveč je tudi, govoriti o njegovi potrebi, ki jo čutijo

Učenje

je koristno, more pa biti tudi zelo utrudljivo. Oni, ki se pečajo s težkim študijem poznajo utrujenost, ki je posledica napetega duševnega dela. Poleg telesne utrujenosti se pojavi tudi stanje, da človek ni zmožen več koncentrirati svoje misli. Mnogo ur more tako iti v izgubo, ker je človek duševno tako utrujen, da nima več jasnih misli.

Preskrbite si vsak dan potrebno duševno energijo. Vzemite vsak dan dopoldne in popoldne skodelico

OVOMALTINE

ki Vam krepi možgane, telo in živce in s tem varuje Vaše zdravje ter ustvarja veselje do dela in odpornost. Ovomaltine ima izvrsten okus in je lahko prebavljivo.

Dobiva se povsod po 18:50 Din zavitek.

Zahtevajte brezplačen vzorec, sklicujoč se na ta inserat od

Dr. A. WANDER d. d.
ZAGREB.

vsi, ki čutijo žejo mladine po znanju, razvedrilu, po živem vodniku skozi trdo, vedno tršo vsakdanjost. Nismo le poklicani, ampak tudi dolžni od pomoči naši mladini v njeni kulturni bedi.

Zato pa, tovarišice in tovariši, na delo za mladinski list! Treba je na delo že sedaj, da se ustvari zdrav, gotov temelj. Za novo leto izide prva številka, ki bo stala le en dinar. Tega zmora vsakdo, zbrati pa 20.000 naročnikov mesečno zmora le učiteljstvo s svojo vztrajnostjo. Pojdite z živo besedo med mladino, ki vam bo hvaležna za trud, ko bo enkrat postavljen nov spomenik širokemu prosvetnemu prizadevanju našega stanu!

Da oživimo mladinski list, ki bo last vsega naroda!

Odbor Mladinske Matice.

Minka Boštjančič

kontraktualna učiteljica na Rakeku je po kratki, mučni bolezni umrla.

Dne 30. septembra smo se poslovili od nje na pokopališču pri Devici Mariji v Polju.

Vsem, ki so se tovariško priključili sprejemu, posebno pa učiteljstvu šole pri Devici Mariji v Polju presrečna zahvala.

Učiteljstvo osnovne šole na Rakeku.

Najboljše kupite!

Nogavice, damske in moške rokavice, triko perilo, puloverje, telovnike. (vestje), žepne robce, kravate, ovratnike, srajce, šifone, glote, čipke, vezanine, gumbe, DMC prejice, ročne torbice, aktovke, dežnike, športne ter toaletne potrebščine samo

Josip Petelinec, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

ŠIVALNI STROJI

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne. — 15 letna garancija. — Vezanje se poučuje pri nakupu brezplačno.

PISALNI STROJI ADLER.

Kolesa iz prvih tovarn, Dürkopp, Styria. Pletilni stroji vedno v zalogi. — Posamezni deli koles in šivalnih strojev.

Daje se tudi na obroke. Ceniki franco in zastoj.

IVAN JAX I SIN
Ljubljana, Gosposvetska c. 2.

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

Kmetijski hranilni in posojilni dom

Račun poštne hranilnice štev. 14.257

reg. zadruga z neom. zav.

Brzjav: „Kmetijski dom“. / Telefon 2847

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ul. 1 ♦ Podružnica v Mariboru, Slomškov trg 3, prtlj., poleg stolne cerkve

Vloge na knjižnice in tekoči račun obrestuje po 6%, pri trimesečni odpovedi po 7 1/2%, brez odbitka davka na rente. — Stanje vlog nad 25.000.000 Din.

JAMSTVO ZA VLOGE presega večkratno vrednost vlog. — Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. — Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja.

POSODILA daje proti poročstvu, na vključbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. rač. pod najugodnejšimi pogoji.

Blagajniške ure: Ob delavnikih od 8—12 1/2 in od 3—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2.

Za jesen in zimo!
kupite volneno blago za obleke,
plašče, suknje itd.

pri
Novaku
spec. trgov. sukna
Ljubljana 15
Kongresni trg št. 15.

Najbolje in
najceneje

Drž. uradnikom tudi proti plačilu
na obroke

Oglejte si veliko izbiro!

Tovarna pohištva

I. I. Naglas, Turjaški trg 6

priporoča svojo veliko zalogo vsako-
vrstnega pohištva po najnižjih cenah.

Felikan

Zaloga barv, tušev in radirk

GÜNTHER WAGNER, WIEN X./1.
Povsod na zalogi. Tiskovine na zahtevo.

TOVARIŠI!

ŽE STANOVSKA ZAVEDNOST VELEVA, DA PODPIRAMO PRI NABAVAH SVOJIH
POTREBŠČIN V PRVI VRSTI SVOJE LASTNE USTANOVE. VELIKO BOLJ PA SMO V
SVOJEM INTERESU DOLŽNI TO STORITI TEDAJ, AKO NAM NUDJO TE USTANOVE
VEČJE UGODNOSTI IN KORISTI KOT TUJE. ENA IZMED TAKIH USTANOV JE NAŠA

Nabavljalna zadruga drž. nameščencev v Ljubljani

TELEON ŠTEV. 2421

VODNIKOV TRG 5

ČEKOVNI RAČ. 12416

ONA NAM NUDI SPECIFIJSKO IN KOLONIJALNO BLAGO NAJFINERŠE VRSTE PO
NAJNIŽJIH CENAH, KI SO MOGOČE. VELIKA IZBIRA DEŽNIKOV, PREDPRAŽNIKOV
IN NAJFINERŠIH IN NAJTRPEŽNEJŠIH ČEVLJEV LASTNEGA IZDELKA. V ZALOGI
NAJFINERŠI ŠIFON, PLATNO IN SRAJCE ZA GOSPODE PO NAJNIŽJIH CENAH.
PREPROGE (LAUFTEPPICHE) PO NAJVIŠJI CENI — NA OBROKE.

NAMOČENA POLENOVKA

DOSTAVLJA SE BLAGO NA DOM IN DOVOLJUJEJO SE OLAJŠAVE PRI PLAČILU.

ZADOVOLJITI SVOJE ČLANE, JE TE ZADRUGE NAJVIŠJI CILJ!

TOVARIŠI! TOVARIŠICE! PRISTOPITE K TEJ ZADRUGI IN KUPUTE PRI NJEJ!

L. MIKUŠ
LJUBLJANA
MESTNI TRG št. 15
DEŽNIKI
Na malo. Na veliko.
Ustanovljeno leta 1839.
Telefon števil. 2.282.

Hotel „TRATNIK“

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25

priporoča lepe zračne sobe

Šolske zvezke

po nizkih cenah, iz
najboljšega papirja
s pivnikom izdeluje
**UČITELJSKA
TISKARNA**
Frančiškanska ul. 6

„LJUDSKA SAMOPOMOČ“

PODPORNO DRUŠTVO ZA SLUČAJ SMRTI
V MARIBORU, ALEKSANDROVA CESTA ŠT. 45

naznanja vsemu cenjenemu občinstvu Slovenije, da ustanovi s 1. oktobrom 1929

III. skupino z oddelki A/II, B/II, C/II, D/II,

ki so namenjeni samo starejšim zdravim osebam od 51. do 90. leta, in sicer s štiriletno
karentino (čakalno) dobo brez zdravniškega sprečevala.

Najvišja podpora te skupine znaša v oddelku A/II 1000, B/II 2000, C/II 4000, D/II 10.000 Din.

Po umrljih v 1. letu izplača se upravičencem ena osmina, v 2. letu ena četrtina, v 3. letu
dve četrtini, v 4. letu tri četrtine in po 4. letu štiri četrtine pripadajoče podpore.
Razen enkratne majhne vpisne pristojbine znašajo posmrtnine v posameznih oddelkih
po Din 0-50, 1-—, 2-—, 3-— za vsak smrtni primer oziroma tudi manj.

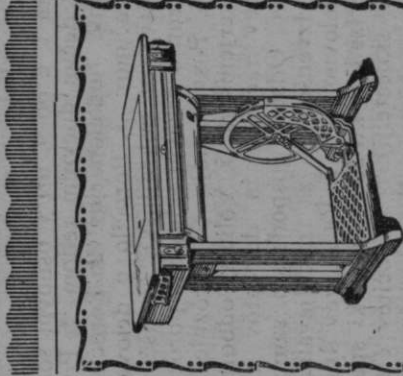
Zahtevajte še danes brezplačno pristopno izjavo, ker je sprejemni rok za III. sku-
pino omejen in kratek.

V prejšnje oddelke A, B, C, D in E, ter B/I, C/I, D/I se sprejemajo še vse zdrave

osebe samo od 1. do 50. leta.

Število članov nad 13.000.

Ugledni poverjeniki se sprejemajo za vsak kraj Slovenije.

Najbolj
priporočljivi so

PFAFF

šivalni stroji

posebno za šolsko upo-
rabo zaradi lahkega teka.
Pouk v vezenju in krpa-
nju perila brezplačen.
Ugodne cene.

Plačljivo tudi na obroke.

Šolska vodstva dobe popust.

IGN. VOK

LJUBLJANA

NOVO MESTO

Tavčarjeva ulica št. 7.
Glavni trg.

**Kdor oglašuje
ta napreduje!**

POZOR! NA ZNANJE! POZOR!

Vrtnarjem, občinam, šolam ter ljubiteljem sadnih grmičev, sadjerejem itd.

Najugodnejši čas za presaevanje sadnih drevesc je jesen (oktober, november)
Zaradi tega je v Vašo korist, da takoj naročite od velike **SADNE DREVESNICE**

JOSIP ROSENBERG * MARIBOR
TRZAŠKA CESTA ŠT. 64 — TELEFON INT. 2301.

od katerega edino prejmete samo prvovrstne sadke sadnega grmičevja in
sadnih drevesc itd. Vseh zaljubljenih vrst vsake množine po zmernih cenah.

ZAHTEVAJTE CENIK 1929/1930

Vrtnarjem, občinam, šolam ter ljubiteljem sadnih grmičev, sadjerejem itd.

POZOR! NA ZNANJE! POZOR!

Ugodnost!

Damske galoše . . . 70 Din

Moške galoše . . . 75 Din

Damski snežni čevlji 100 Din

Moški snežni čevlji . 110 Din

ANTON KRISPER, Ljubljana

Westni trg 26 * Strliarjeva ulica 3

Pisarniške potrebščine

Ogljeni papir
Barvni trakovi
Strojepisni papir

Zvitki za blagajne
Zvitki za hektograf
Sesalni papir

Lud. Baraga, Ljubljana, Šolenburgova 6

Postrežba hitra! Telefon 2980 Nite taze!

**Naročajte vsa tiskarska dela
za društva, šole, urade itd. itd.
v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!**

Glavni in odgovorni urednik Ivan Bimalk v Ljubljani. ≈ Za oglasni del odgovarja Rado Grum v Ljubljani. ≈ Izdajatelj: UJU — poverjenišvo Ljubljana, odgovarja Andrej Skulj v Ljubljani. ≈ Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani; zanjo odgovarja France Štrukelj v Ljubljani.